

2014 року] // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, № 19-20, № 21-22. – Ст. 144.

4. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 22 грудня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 32-33. – Ст. 413.

УДК 346.9(043.2)

Усенко Ю. О., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Козирєва В. П., к.ю.н., доцент

ПОНЯТТЯ ГОСПОДАРСЬКОГО СПОРУ В УКРАЇНІ

Нині правова наука вивчає всі сучасні судові системи, проте роблячи акцент на господарській юрисдикції, вчені досліджують поняття порядку вирішення господарських спорів. Тому на сьогодні проблема дослідження поняття господарського спору досягла великого розмаху. Таким питанням присвятили праці процесуалісти України: Т. Є. Абов, М. О. Абрамов, О. А. Беляневич, М. Клеандров, К. Кочев, В. К. Мамутов, Л. Молдован, У. Москва, Л. М. Ніколенко, Ю. К. Осипов, А. Й. Осетинський, О. П. Подцерковний, Д. М. Притика, В. С. Щербина та ін.

Визначення поняття «господарський спір» має важливе наукове та практичне значення, оскільки визначення характеру спірних правовідносин безпосередньо впливає на визначення підвідомчості спору. Такої думки дотримуються вищевказані вчені, проте О. Бринцев пропонує взагалі відмовитись від категорії «господарський спір». Науковець посилається на те, що визначати окремі категорії правових спорів через сутність діяльності, під час якої вони виникають, із подальшим визначенням особливого порядку вирішення їх неправомірно [1, с. 17].

Важливість визначення поняття «господарський спір» обумовлена також тим, що Господарський процесуальний кодекс України не містить визначення згаданого поняття, а виходячи з приписів ст. 1 ГПКУ, можна дійти висновку про те, що господарські суди розглядають усі спори за участі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців [2].

ГПКУ не містить визначення господарського спору, а пропонує невичерпний перелік окремих категорій справ, які належать до господарської юрисдикції.

Господарський спір має свою власну структуру, до якої входять: сторони господарського спору, предмет господарського спору, протиріччя сторін щодо предмету (існування або відсутність права та його

порушення) та підстава згаданих протиріч.

Правильне визначення предмета господарського спору впливає на визначення підвідомчості. Так, правник Ю. К. Осипов розумів під підвідомчістю діапазон спорів про право та інших матеріально-правових питань індивідуального значення, вирішення яких віднесено до відання тих або інших органів держави, спільноти або органів змішаного характеру [3, с. 30].

Згідно ст. 1 ГПКУ, підприємства, установи, організації, інші юридичні особи (у тому числі іноземні), громадяни, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи і в установленому порядку набули статусу суб'єкта підприємницької діяльності, мають право звертатися до господарського суду згідно з встановленою підвідомчістю господарських справ за захистом своїх порушених або оспорюваних прав і охоронюваних законом інтересів, а також для вжиття передбачених цим Кодексом заходів, спрямованих на запобігання правопорушенням. У випадках, передбачених законодавчими актами України, до господарського суду мають право також звертатися державні та інші органи, фізичні особи, що не є суб'єктами підприємницької діяльності [2].

У постанові Пленуму ВГСУ від 24 жовтня 2011 року № 10 «Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ господарським судам» господарський спір підвідомчий господарському суду, зокрема, за таких умов:

- участь у спорі суб'єкта господарювання;
- наявність між сторонами, по-перше, господарських відносин, врегульованих ЦКУ, ГКУ, іншими актами господарського і цивільного законодавства, і, по-друге, спору про право, що виникає з відповідних відносин;
- наявність у законі норми, що прямо передбачала б вирішення спору господарським судом;
- відсутність у законі норми, що прямо передбачала б вирішення такого спору судом іншої юрисдикції [4].

Нами зроблений висновок про те, що господарський спір включає в себе два взаємопов'язані елементи: процедуру порушення провадження у справі і процедуру вирішення спору. Тому, Закон України «Про судоустрій і статус суддів» у ч. 3 ст. 22 визначив, що місцеві господарські суди розглядають справи, що виникають із господарських правовідносин, а також інші справи, віднесені процесуальним законом до їх підсудності.

Література

1. Бринцев О. Господарська сутність правового спору. Кваліфікуюча ознака чи данина минулому? / О. Бринцев // Підприємництво, господарство і право. – 2001. – № 3. – С. 16-17.
2. Господарський процесуальний кодекс України: [Кодекс: офіц. текст: станом на 8 травня 2014 року] // Відомості Верховної Ради України. – 1992. –

№ 6. – Ст. 56.

3. Осипов Ю. К. Подведомственность юридических дел / Ю. К. Осипов. – Свердловск, 1973. – 123 с.

4. Про деякі питання підвідомчості і підсудності справ господарським судам: Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 24 жовтня 2011 року № 10 // Вісник господарського судочинства. – 2011. – № 6. – С. 13-20.

УДК 346.1(043.2)

Утехіна І. С., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Беззубов Д. О., к.ю.н., доцент

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБМЕЖЕННЯ ПРИРОДНОГО МОНОПОЛІЗМУ В УКРАЇНІ

У кожній країні створюються різні органи для регулювання монополій. Їх метою є підтримка конкуренції на ринку, контроль над цінами товарів, запобігання залежності інших фірм від монополій. Для регулювання монополій створюється законодавство, в якому вказується правило їх функціонування на ринку. У порівнянні з іншими видами природні монополії регулювати найскладніше. Тоді виникає питання про економічну обґрунтованість їх діяльності, законодавче встановлення цін або прибутковості. Також застосовується контроль відносин власності – з'ясовуються конкретні бенефіціанти і особи, які приймають рішення про діяльність монополії.

Відповідно до ст. 18 Господарського кодексу України держава здійснює антимонопольно-конкурентну політику і сприяє розвитку змагальності у сфері господарювання на основі загальнодержавних програм, що затверджуються Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України.

Антимонопольна діяльність є одним з найважливіших видів державного регулювання господарської діяльності, базовою складовою процесу соціально-економічних реформ, що здійснюються в Україні.

Система антимонопольного законодавства України включає Господарський кодекс України, закони України «Про захист економічної конкуренції», «Про захист від недобросовісної конкуренції», «Про Антимонопольний комітет», «Про природні монополії» та підзаконні акти.

Монополія (від грецьких слів «mono» –один, «poleo» –продаю) – виключне право (виробництва, торгівлі, промислу тощо), що належить одній особі, групі осіб чи державі.

Про масштаби монополізму в Україні поки що доводиться говорити,